

Zápis z 9. jednání Výboru pro krajinu, vodu a biodiverzitu RVUR

úterý 18. 2. 2016, 12:00 - 18:00, Úřad vlády ČR, nábřeží Edvarda Beneše 4, Praha 1, tiskový sál 047

Přítomní: Jiří Bendl, Pavel Cudlín, Vladimír Dolejský, Josef Fanta, Linda Franková, Jan Frouz, Václav Hlaváček, Ondřej Holub, Jaroslav Hudáček, Jiří Chocholouš, Karel Kříž, Věra Kučová, Miroslav Martiš, Martina Pásková, Klára Salzmann, Tomáš Sklenář, Martin Slunečko, Miroslav Souček, Jiří Stonawski, Martin Stránský, Jan Šíma, Pavel Šremer, Jana Tejkalová.

Omluveni: Petr Birklen, Jan Dušek, Jan Gallas, Jakub Hruška, Zuzana Chalupová, Jiří Jungr, Pavel Kindlmann, Jiří Klápště, Josef Rydlo, Alena Salašová, Petr Sklenička, Bořivoj Šarapatka, Vladimír Špidla, Jiří Vaníček, Karel Vrána, Václav Zámečník,

Průběh jednání:

1) Tajemník Jiří Bendl přivítal členy výboru a režiséra Martina Slunečka s kameramanem Martinem Součkem, kteří požádali o možnost pořízení filmových záběrů z jednání. Tajemník vyzvedl nezastupitelnou roli a význam kinematografie i práce režiséra Slunečka pro osvětu, vzdělávání a výchovu ku prospěchu ochrany přírody, krajiny, vody i biodiverzity. Vhodná medializace odborných pohledů vůči veřejnosti i podněcování jejího zájmu jsou velmi vítány a posilují pokrok v ochraně přírody, zvyšují kulturnost a odpovědnost společnosti.

Režisér Martin Slunečko představil projekt pro televizní pořad, který bude věnován záslužné i průkopnické a dlouhodobé činnosti prof. Josefa Fanty v Nizozemsku i Česku ve prospěch ochrany přírody, lesa, ekosystémů a krajiny. Dokument bude odvysílán na podzim 2016.

2) Globální klimatická dohoda z Paříže a vyplývající úkoly pro ČR (Linda Franková)

Je připravována podrobná informace pro vládu o Klimatické konferenci k Paříži. Byla rozdána informace Výsledky COP21. **Hlavním cílem Pařížské smlouvy je udržení nárůstu průměrné globální teploty pod hranicí 2 ° C do roku 2100 (a nepřekročit tak koncentraci 450 ppm CO₂ v atmosféře), a zároveň se co možná nejvíce přiblížit hodnotě maximálního nárůstu jen o 1,5 ° C.**

Doposud předložené národní závazky zemí ke snižování emisí skleníkových plynů nejsou dostačující pro splnění cíle 2 ° C, a proto budou pravidelně po pěti letech revidovány. ČR připravuje jejich revizi do roku 2020 k horizontu 2050.

Tajemník rozeslal výboru **Politiku ochrany klimatu**, která je v meziresortním připomínkovém řízení do konce března. Zatím bude vládou vzata na vědomí a po SEA hodnocení bude teprve schvalována. Tajemník prostřednictvím připomínek Úřadu vlády pošle náměty členů výboru zpracovatelům. Upozornil na neudržitelnost a škodlivost dovážení etanolu pro biopaliva, který se importuje na úkor tropických pralesů a za cenu nevratné ztráty

biodiverzity v nich a rovněž na zdravotně rizikové emise vznikající při spalování bionafty v dieselových motorech bez uhlíkových filtrů a ohrožující lidské zdraví. Další podněty k Politice ochrany klimatu lze dále zasílat předkladatelům na MŽP.

Diskuse a podněty:

Je třeba se více věnovat organické hmotě v půdě, která dokonce váže 3x více uhlíku než samotné dřevo. Zatím chybí dostatečná opatření na ochranu této složky v půdě, která váže uhlík přímo (původně oxid uhličitý pocházející z atmosféry). Půda je dynamickým zásobníkem uhlíku. Při nedostatku organické složky je i větší eroze půdy a menší zadržování vody. Pro vázání uhlíku je vhodné podporovat i související opatření, jako větší podíl trvalých porostů a rozumný rozsah orby.

Zalesňování je významné pro odnímání CO₂ z atmosféry. Produkce dřeva a jeho užití v konstrukcích, ve stavebnictví, nábytkářství a předmětech je jakousi „konzervou“ vázaného CO₂ získaného z atmosféry. Zároveň není ekonomické vyvážen dřevo bez přidané hodnoty (vývoz surového dřeva do zahraničí byl aktuálně 22%). Pomocí programů MPO je třeba pomoci počátečními investicemi začínajícím zpracovatelům dřeva v regionech. V rámci územního plánování je důležité podpořit mnohé aktivity, např. pěstování dřevní hmoty a zpracování dřeva, které by udrželo pracovníky v regionech, a ti by se nemuseli vystěhovávat za prací. Je však třeba, aby bylo zpracování dřeva moderní a srovnatelné s kvalitou v zahraničí a byl zároveň podpořen rozjezd začínajícím programy EU na podporu podnikání.

Naráží se na výběrová řízení, jejichž nastavení neumožňuje rozumné zpracování ekonomických výstupů lesa. Hospodaření v lesích je dle zákona z roku 1995 předepsáno jako udržitelné hospodaření v lesích.

Současným nejpalčivějším problémem je nevratná ztráta světové biodiverzity, ke které bohužel přispívá i neregulovaný volný obchod a dovoz komodit, na jejichž úkor jsou káceny tropické pralesy. Spotřebitelskou politikou je třeba eliminovat dovoz takových komodit, jako je např. dovoz palmového oleje a výrobků z něj, dovoz tropického dřeva a výrobků z něj, ukončit dovoz biopaliv pro dopravu.

Základem zajištění udržitelnosti je zajištění dlouhodobé péče o zemědělské a lesní půdy, kdy 90 % území obhospodařují zemědělci a lesníci. Zásadně se postrádá legislativa, která by řešila prodej půdy a nedocházelo k jejímu výprodeji na spekulace a zahraničním investorům. Vyspělé zákony o prodeji zemědělské půdy má zpracována většina vyspělých zemí.

V Česku chybí též „**Marketingový fond**“, který by vedl významnou měrou **k domácí spotřebě domácího zboží i domácích surovin** a měl by tak dále zušlechťovat základní zemědělskou produkci. Česko bývalo jednička v kvalitě i kvantitě řady komodit i zemědělských výrobků a potravinářských produktů. Nyní vyvážíme často jen vstupní surovinu jako rozvojové země, pšenici, řepku, živá zvířata, např. do Německa, Itálie a vrací s přidanou hodnotou na úkor emisí z dopravy i ekonomiky. Od roku 2007 se situace v oblasti zemědělství výrazně zhoršuje.

Generel vodního hospodářství v krajině provedl analýzu, kdy 1100 oblastí je ohroženo suchem. Budou prováděny opatření v pilotních projektech na základě generelu. Bližší presentace budou představeny na Konferenci Voda v krajině – naděje pro budoucnost.

Adaptační strategie aktualizuje veškeré akční plány a implementuje je a rozvádí do Akčního plánu, kam budou též vneseny včetně Generelu vodního hospodářství. Nastavení zemědělských dotací hraje velkou roli, jakož i ochrana půdy, ochrana před erozí, využití státní rezervy státní půdy po dohodě se Státním pozemkovým úřadem na ÚSES, krajinné prvky a opatření přírodě blízká, stabilizaci krajiny, mokřady a další.

Národní akční plán adaptace na změnu klimatu obsahuje opatření s konkrétními úkoly, odpovědnými osobami. Pracují 4 tematické skupiny podle projevů změn klimatu a dvě průřezové skupiny k ekonomickým nástrojům a pro monitoring a hodnocení. Ve skupinách jsou zastoupeni všichni zástupci resortů. Budou hodnoceny přínosy ekosystémových služeb, synergické efekty, jak proti suchu, tak proti projevům přívalových srážek nebo i konkurenční vazby. Finanční odhad opatření by byl vhodný a rovněž kolik ochrana a investice společnosti přinesou. Tematická skupina pro ekonomické hodnocení bude hodnotit náklady i přínosy.

Je vhodné metodicky sledovat ekologickou situaci v každém povodí. Odvodňování lesů v 19. století stále přináší problémy, plány povodí nemají dostatečně hlediska ekologická, která by měla být jejich součástí. Evapotranspirace, zelené střechy mohou být podporovány třeba z hlediska daní z nemovitosti. Budou řešeny spíše principy, kterými je třeba přistupovat k jednotlivým povodím.

Půda a její rozprodávání je vážný problém. Mělo by být předkupní právo státu na koupi půdy a tak se bránit její výprodeji do zahraničí. Součástí ekonomických opatření je takové opatření i pro ochranu přírody u chráněných území, výkupy pro revitalizaci říčních toků i ÚSES. Je možné již teď vykupovat pozemky pro investory, kteří se budou starat tak, jak stát potřebuje. Primárně se oba nástroje využívají ve zvláště chráněných území, jak nescizitelnost, tak i předkupní právo a další dotační nástroje SFŽP. Lze kupovat půdu i v rámci projektů na ochranu ŽP. Je třeba se pečlivě zaměřit na kritéria.

Je třeba zpracovat zákon o prodeji zemědělské a lesní půdy. Měli bychom mít nastavenou ochranu státu například tak, jak je v Rakousku, kdy má prodávající povinnost nabídnout půdu nejprve sousednímu vlastníkovi zleva, zprava, poté uveřejnit na obecním úřadě v místě a pak půdu odkoupí fond pro začínající hospodáře, kterým ji prodá za 80 % původní ceny. Při stávající praxi v ČR vykupují např. na Moravě půdu realitky nebo soukromníci z druhého konce republiky? Toto jsou koupě na spekulace, nikoli pro zemědělské hospodaření. Jsme poslední země EU, která tento zákon nemá. Zákon o koupi půdy je na Slovensku, Maďarsku, a v ČR jsme exotická země, kde je 2 - 3 miliony vlastníků a jen několik hospodářů na své půdě. Je třeba si uchovat půdu v dobré kondici pro potomky a pokračovatele. MZe by mělo reflektovat nutnost zajištění trvalosti kvality půdy. V množství pronajaté půdy i velikosti půdních bloků jsme výjimeční. Po roce 1989 se povedlo obnovit v oblasti zemědělství „feudalizmus“. Máme jen tisíc velkých uživatelů půdy s více než 10 tisíci hektary půdy. Jsme objeti volného trhu a ekonomického diktátu, který v zemědělství nevyřeší nic. V Holandsku ví každý trhovec, že volný trh nevyřeší dlouhodobou odpovědnost za půdu ani chovy hospodářských zvířat. Vždy se v Nizozemsku volila evoluční cesta pozvolných změn. V ČR se žádné pozvolné změny reagující na potřeby dlouhodobého hospodaření v zemědělství nekonaly a tak je situace vyhrocená a je třeba větší změny pro

zlepšení kvality půdy a pro zachování a zlepšení funkcí krajiny. **Potřebná změna bude náročná a měli bychom pomoci MŽP v jejich činnosti.**

Věcný záměr zákona o prodeji půdy byl předložen ministrovi Jurečkovi, ale nebyl zatím akceptován. Tato právní norma chybí a dochází ke stále větší destabilizaci a hrozí, že zde zbude jen několik zemědělců. Nastává volný pád, nelze konkurovat finančnímu kapitálu, který hospodáře likviduje. Situace se týká každého, kdo zde žije a obzvláště v této napjaté době.

Je třeba pracovat i s externalitami za zničené ekosystémové služby, nejen pouze s dotacemi.

Vzhledem k ochraně klimatu se navrhuje ve spolupráci se zdravotníky osvětou **optimalizovat teplotu vytápění budov** tak, aby byl maximální zdravotní a energetický užitek. Snížení o 1 ° C přináší úsporu 5 až 10 % energie na vytápění a tím i na emise skleníkových plynů. Nucená ventilace s rekuperací vzduchu zajišťuje optimální vlhkost, snížení výskytu plísní a škodlivých látek vnitřního prostředí budov. Je zajímavé prozkoumat otužování populace spolu s energetickými úsporami a ochranou klimatu.

V Politice ochrany klimatu není dostatečný důraz na ukončení těžby a spalování uhlí.

Je potřeba dát Politiku klimatu, Adaptační strategii i přípravu strategie ČR 2030 výborům k projednání a zapojit je i do participativní přípravy.

Ve strategii ČR 2030 by se mělo vycházet z hodnocení ekosystémových služeb, které by měly být řídicím konceptem nad všemi strategiemi a oblastmi.

Zpracovatelé využijí vznesené náměty pro zpracování a mohou využívat i konzultace se členy výboru. Při přípravě Strategie ČR 2030 se počítá se zahrnutím Politiky ochrany klimatu i Národního akčního plánu na přizpůsobení se změnám klimatu.

3) Mokřad na zemědělské půdě.

Na obhospodařovaných plochách bude nově zařazen krajinný prvek mokřad. V nařízení je základní definice mokřadu a nyní se pracuje ve spolupráci s Ministerstvem zemědělství na bližší specifikaci. Zlepší se obnova retence vody v krajině a další ekosystémové funkce. Diskutuje se míra a způsoby managementu či bezzásahovosti. Vymezování se ujme AOPK a správy národních parků. Vymezování se zahájí letos tak jako agroenvironmentální tituly tak i mokřady. Management bude dle individuálních přístupů s podmínkami. Metodiku je třeba diskutovat se zemědělci z praxe. Otevřený charakter některých mokřadů je pro bahňáky a obojživelníky výhodný. Periodické mokřady na orné půdě ano, ale jsou i jiné charakteru půdních pozemkových bloků, kdy je třeba větší pestrost managementu. Diverzita zásahů je potřebná. U monitoringu a vyhodnocování se postupně nachází shoda mezi resorty. Bude docházet spíše ke kategorizaci, kdy budou bezzásahové mokřady a mokřady s různým stupněm managementu. K vymezování bude docházet postupně. „Bezzásahovost“ byla v předchozí době nevhodně presentována. Přesto např. v Německu bude k roku 2020 5% věnováno bezzásahovosti. U spontánního vývoje mokřadu je plánován 5-letý závazek

nehnojit, nepoužívat biocidy apod. Nabízí se 5 stupňů „bezzásahovosti“ /managementu od žádného po vše.

V Německu v jednotlivých okresech mají pracovníky biologických stanic, kteří se dohodnou s hospodářem na konkrétních postupech. U nás je jen jeden způsob dovolený dle zákona a např. v lese je jen pasečný způsob hospodaření, který již plně nevyhovuje a potřebujeme zavést i nepasečný způsob hospodaření v lese. Jsme příliš vázáni zákony a je třeba, aby se využívalo vzájemné spolupráce hospodářů s odborníky biologie i ochranáři. Vášně kolem bezzásahovosti jsou zbytečné, a je třeba si vážit takových území, která jsou bezzásahová.

Za posledních 100 let se zkrátily vodní toky o jednu třetinu. Je třeba se věnovat i operačnímu programu životní prostředí na podporu revitalizace říčních toků, kdy projekty vedou k žádoucímu zpomalení odtoku vody z krajiny, avšak jsou zároveň i protichůdné projekty Ministerstva zemědělství, které bohužel mnohdy urychlují odtoku vody z krajiny. Je třeba individuální přístup pro řešení krajiny. Na nejnižší úrovni se lze v praxi domluvit na správném řešení, ale systém kontrol projektů a výběrových řízení je založen jinak a neumožňuje variantní řešení ideální pro přírodu a zároveň i pro hospodáře. Měla by být dána větší důvěra pracovníkům v terénu.

Vymezení mokřadu provede Agentura ochrany přírody a krajiny (AOPK) pomocí GPS a poté bude předán Státnímu intervenčnímu fondu a zanesen do registru půdy LPIS. Je pravděpodobné, že plocha bude patrná v terénu.

Není využívána komplexní pozemkové úprava a plánování. Někteří zemědělci pracují samy a s cítem vytváří krajinné prvky, další jsou ochotni je realizovat za podporu a třetí tam nebydlí a nemají zájem dělat takováto opatření. Co brání většině, aby mohli realizovat mokřady? Např. na jižní Moravě po záplavách nelze po několik let obhospodařovat některé pozemky. Přejde ale kontrolní orgán a zemědělec je potrestán, že nezasel, neosázal a dostane zkrácenou dotaci. Věci se řeší mnohdy bez využití praktických zkušeností hospodářů zemědělců z terénu.

Je potřeba zvýšit stavy hospodářských zvířat, aby byla doplňována organická složka do půdy. Je potřeba vzít zdravý selský rozum hospodáře namísto domáhání se právních předpisů.

Navázat na dotační mechanismy je důležité. Kontrolní orgán často v minulosti, bezmyšlenkovitě trval na svém, že musí být obhospodařováno vše. Nyní si zemědělec navrhuje opatření sám nebo Agentura ochrany přírody a krajiny (AOPK) a nejlépe zemědělec ve spolupráci s AOPK. Vznik konsensu bude velice vítán.

Až třetina území je odvodněna drenážemi, které postupně stárnou. V některých místech se objevuje na povrchu voda. Zákon však říká, že se odvodnění musí obnovovat. Dochází tak k rozporu s potřebami zadržování vody v krajině a je tak třeba hledat cesty, které povedou k vyčlenění ploch, kde **nebude** vyžadováno zpětně opravení odvodnění a drenáží.

Pokus utěsnění meliorací ukázal na složitost, kdy se nejlépe osvědčilo pouhé zanedbání starých meliorací. Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i. (VUMOP) našel metodiku pro eliminaci drenáže. MŽP již dotuje taková opatření, otevírání drenážních trubek do nivy, obnova mokřadů. Eliminace drenáže je však zase jinými dotačními nástroji

nevhodně znemožněna a technicistním způsobem jsou stále obnovovány odvodňovací kanály i drenáže.

Je potřeba změnit paradigma, návyky a mysl lidí, kdy od 50 až do 80 let byli všechny generace vychovávány, k boji o každý čtverečný metr pro ornou půdu na úkor přírody, narovnáváním a zatrubňováním vodních toků, ničením běhových porostů, potůčků, odvodňováním mokřadů, niv, rušením remízků, mezí, dlážděním koryt a apod. Až 2 miliardy Kčs bylo investováno ročně během 70 let do těchto terénních prací. Byla tak sice zajišťována zaměstnanost obtížně zaměstnatelných, ale škody na krajině, přírodě a jejích funkcích jsou nedozírné. **Je třeba změnit mysl lidí a toto škodlivé paradigma a investovat do nápravy těchto pochybení.** Nyní jsou hledána pestrá opatření na podporu krajiny, lesa, půdy, přírody i vody a po roce 90 postupně dochází k uplatňování moderních přístupů citlivých k ekosystémům a jejich službám.

4) Pracovní skupina pro biodiverzitu (Vladimír Dolejský, Jan Šíma)

Předseda Vladimír Dolejský podrobně informoval výbor o činnosti MŽP i meziresortních skupin k problematice vody, krajiny i biodiverzity. Informoval o doplňování seznamu Natura - evropsky významné lokality. Po dvouleté práci ve spolupráci s AOPK a dalšími byla předkládána problematika dvakrát do vlády. Předseda informoval o obtížích při prosazování a doplňování seznamu lokalit, přesto **plocha území byla zvýšena o 0,11 %** (z plochy území tak ČR překračuje 10 %), přesto i po zvýšení jsme stále na chvostě mezi ostatními zeměmi v rozloze chráněného území. **Bylo předloženo 53 nových lokalit, přijato 50 lokalit a nepřijaty 3 lokality:** Porta Bohemika, Louky u Přelouče a lokalita Neratov. V 70 případech již stávajících lokalit došlo k mírnému rozšíření celkové plochy na obvodu (celkově došlo k pozitivnímu vývoji v rámci možného v nevstřícného prostředí).

Od minulého jednání výboru proběhla meziresortní skupina k Evropské úmluvě o krajině. Výbor pro krajinu, vodu a biodiverzitu je prakticky akčním orgánem pro tuto meziresortní skupinu náměstků. Vedou se rozhovory s MŠMT, ministryně Kateřina Valachová, přislíbila, že podpoří vzdělávání učitelů v oblasti ochrany přírody a podpoří Cenu české krajiny. Vzděláváním v nových trendech ochrany přírody na UK byla zahájena spolupráce.

Ředitel Tomáš Sklenář slavnostně vyhlásil, že **existuje společný metodický pokyn pro tvorbu Územních studií krajiny**, kdy není žádný rozpor a došlo k jednotě a úspěšnému kompromisu. Bude připraven společný dopis obcím s rozšířenou působností na jejich podporu ve financování i částky za jiné obce. **Ve studiích půjde o komplexnost pojetí a zpracování. Prvé Územní studie krajiny se rozbíhají a bude vhodné se setkat nad prvými výsledky, aby se předávaly příkladné zkušenosti.**

Strategie ochrany biologické rozmanitosti SOBR (Jan Šíma, Vladimír Dolejský)

Jan Šíma podal informaci o SOBR, která je v připomínkovém řízení a probíhá vypořádání velkého množství připomínek, které vychází i z připomínek členů výboru. Materiál připraven pro předložení do vlády. Strategie bude po schválení distribuována a **bude potřeba se intenzivně a důsledně zaměřit na její implementaci.** NM Vladimír Dolejský poděkoval

členům výboru za přínosné připomínky i podněty, i když vedli k výjimečnému odložení termínu předložení do vlády.

4) Pracovní skupina pro vodu (Jana Tejkalová, odbor ochrany vod MŽP)

Vládou byly 21. prosince 2015 schváleny **Plány povodí** (pořizovatel MZe spolu s MŽP) a na základě vodního zákona je již vydalo MZe opatřením obecné povahy a tak jsou již platné spolu se Zásadami. Došlo k jejich aktualizaci z roku 2009. Jedná se o tři plány povodí Labe, povodí Odry, povodí Dunaje. Plány jsou na stránkách MZe. Každý jednotlivý plán byl posuzován EIA.

Byly schváleny též **Plány pro zvládání povodňových rizik** (MŽP spolu s MZe) jako implementace povodňové směrnice. Týká se asi 3 000 km toků. Jsou MŽP uveřejněny v Povodňovém informačním systému spolu s opatřeními. Jsou to první plány v této oblasti.

Neuspokojivá praxe na příkladu zásahů do vegetace břehů Botiče

V Praze 4 protéká Botič, který je přirozeným biokoridorem s množstvím hnízdících ptáků včetně ledňáčka a řadu let sloužil pro blízký rekreační kontakt obyvatel s přírodou a „divočinou“. I přes protesty MČ Praha 4 správce toku z Magistrátu hl. Prahy, objednal firmu na likvidaci zeleně v korytě a na březích Botiče, která rovněž používala totální herbicid Roundup, a na úklid sjednal pracovníky Pražských lesů, které úsek spravují. Necitlivý zásah vedoucí téměř ke „sterilizaci“ břehů včetně křovin i vzrostlých stromů, i když jejichž kořenový systém účinně bránil erozi břehů během předchozích povodní. Zásah byl odůvodňován naplňováním vodního zákona, i když bylo spíše podezření na klientelismus při objednávání prováděcí firmy.

Diskuse:

Opevněný vodní tok v urbanizovaném prostředí má svá specifika, ale dogmatickou aplikací zákona dochází ke značným škodám na ekosystémových funkcích břehů Botiče. Jedná se o nepochopení urbánní ekologie a chybí selský rozum. Revitalizace v zahloubeném opevněném korytě lze pak provádět alespoň ve dně vodního toku a uvést jej do přírodě blízkého stavu. Naráží se na problematiku terminologie i v legislativě, kde např. chybí termín krajina a je řada zmatených pojmů s různým významem v různých normách, které způsobují různý výklad a interpretaci.

Bylo by vhodné jedno ministerstvo pro krajinu. Územní plánování není dostatečně účinné. Matení pojmů existuje. Botič, je příkladem, kdy je dobré se zabývat vstupními podklady.

Je dobré předložit i problematické příklady z reálné praxe. Je dobré předložit, co funguje a co nefunguje, a který paragraf nevyhovuje a sbírat tyto podklady a určit, kdo bude sbírat tyto příklady. Zatím jsou to předsedové pracovních skupin.

Na bázi Botanického ústavu vznikla **Platforma pro krajinu**, která se snaží využívat velké množství informací o krajině. V zemi neexistuje potřebná syntéza a koordinace a ani průběžné využívání dobrých podkladů a odborných informací. Nizozemí se významně dlouhodobě zabývá vizí krajiny. Zde je propast mezi vědou a politikou. Je žádoucí, aby od

vlády přicházela objednávka vůči odborné sféře a existovalo ústřední pracoviště pro krajinu, věci se jinak rozbíhají do detailů bez koncepce.

Územní studie krajiny

Plány jsou závazné a mají přesný legislativní proces a obsah, zatímco Územní studie krajiny může sloužit s dvojitým účelem, jako podklad pro závazné plány nebo pro rozhodování. Musí být odsouhlasená a pak se stává neopomenutelným podkladem. Bude nastaven i větší rozsah konzultací s MŽP. Územní studie krajiny lze financovat a zapíše-li se, je neopomenutelná. Bylo by vhodné, aby vzniklo i pokračování. *(Je nesouhlas s termínem „krajinný plán“, spíše je přijatelný „plán krajiny“)*. Je zakořeněna obava ze slov plánování. Přitom však v demokratických zemích se plánovalo ještě více, a byly nástrojem na řízení vývoje krajiny. Tak se dostalo krajinné plánování do Evropské úmluvy o krajině. Územní studie nepokrývá úplně všechny aspekty a je třeba je vhodně kloubit i s dalšími aktivitami.

Lidé málo vnímají krajinu, kdy je např. celý katastr poset kukuřicí, zmizela možnost slyšet začířikat koroptev a vnímat další projevy přírody. V některých obcích se přesto dějí příkladné věci z hlediska plánování v krajině.

Územní studie krajiny bude až na úroveň podrobnosti, která je pro potřeby řešení potřebná. Je třeba doplnit i některá řešení, způsob hospodaření (např. orat po vrstevnici), které ve studii nejsou. Během týdne bude zadání na webu MMR a na MŽP. Studie se budou projednávat v režimu stavebního řízení, dotčené orgány státní správy mohou dávat požadavky, co má zpracovatel řešit. Setkání se všemi vesnicemi ORP, může být problémem jak udělat veřejné řízení pro všechny obce najednou. ÚSK začne doplňujícími průzkumy a rozbory a jednání s lidmi, co si přejí, a bude možno zadání doplnit podle zjištění. Peníze budou do 90% na zakázku. Obce s rozšířenou působností a samospráva by měla dát 10 %. Obce v praxi nerozlišují mezi různými plány a studiemi. Je proto vhodné nabídnout obcím konference a kulaté stoly, které by řešily problematiku Územních studií krajiny. Je to radikální nadějný krok a je dobré jej dobře nasměrovat.

Jiří Bendl poděkoval řediteli Tomáši Sklenářovi za jeho dlouhodobou osobní angažovanost řešit velice kvalitně a odpovědně systémovou pomoc obcím a regionům v péči o krajinu a přírodu i prostřednictvím územních studií krajiny.

Byly podrobně **analyzovány příčiny problémů v zemědělství**, kdy není obyvatelstvo Česka vychováno k domácí spotřebě domácích výrobků a domácí zemědělci pak nemají odbytu a ani navázaný domácí potravinářský průmysl a obchod. Je vhodné založit společný fond na propagaci, do kterého by přispívali pěstitelé, zpracovatelé, výrobci, obchod i stát. České zemědělství musí stát na českém hospodářství s dobrým vztahem k půdě, krajině i přírodě.

Členové jsou vyzváni k zasílání podnětů k adaptačním opatřením v rámci přípravy Akčního plánu na MŽP řediteli Jiřímu Klápště.

5) Plán práce pro rok 2016 a zapojení výboru do aktualizace Strategického rámce udržitelného rozvoje – „Česká republika 2030“ (v příloze).

Při přípravě strategie 2030 je třeba kromě uplatnění výboru v oblasti „Ekosystémy“ se zapojit i v rámci dalších oblastí, které ovlivňují problematiku výboru a kdy členové výboru mají značné zkušenosti, kterými mohou významně pomoci při formulaci ostatních oblastí strategie ČR 2030. Je třeba identifikovat vazby a cíle a promítnout je do dokumentu a do ekonomických i sociálních oblastí, i např. takové, které zmiňoval k hospodaření v zemědělství Václav Hlaváček.

6) Klára Salzmann presentovala nevhodné a problematické řešení protipovodňové ochrany na říčce Klabavě (příloha)

Za 800 milionů Kč je navrhována protipovodňová stěna v Rokycanech, ke které se vzednul všeobecný odpor nad nevhodným a nebezpečným řešením, které zamezuje příčnou průchodnost a brání i opětovnému odtoku vody. Protipovodňová opatření by měla být i jiná (např. kombinace s mobilními stěnami) a je zarážející, že v záplavové zóně jsou i novostavby. Je zřejmé, že by se úsilí mělo soustředit i na posílení retence vody v krajině v rámci povodí Klabavy.

7) Různé

Ministerstvo dopravy předložilo do meziresortního připomínkového řízení Konceptci rozvoje vodní dopravy, která je ekonomicky i věcně neakceptovatelná. Závažnost rizik, vycházejících z této koncepce vedou k potřebě projednání materiálu ve výboru.

Bylo navrženo pozvat zpracovatele Generelu vodního hospodářství v krajině na jednání výboru a na jednání RVUR.

Příští jednání výboru bude mimořádné v rámci Konference voda v krajině, která je připravována společně MŽP s Agrární komorou a Úřadem vlády ČR. Za Úřad vlády zajišťuje konferenci a prostory Lichtenštejnského paláce včetně zástity pana premiéra Jiří Bendl. Termín konference a zároveň termín jednání dalšího 10. Výboru pro krajinu, vodu a biodiverzitu je stanoven na 14. duben 2016.

Přílohy: prezentace k jednotlivým bodům

Zapsal:

RNDr. Jiří Bendl, CSc.

tajemník Výboru pro Krajinu, vodu a biodiverzitu RVUR, Úřad vlády